

Asia: VN/35525/2023/

Lausuntopyyntö taksisäätelyn arviomuistio

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö toteaa, että elinkeinolupaa koskevia vaatimuksia asetettaessa rajoitetaan perustuslain 18 §:ssä säädettyä elinkeinovapautta. Tämän vuoksi oikeusministeriö pitää tärkeänä, että arviomuistiossa (s. 16) on tunnistettu tarvetta arvioida muutosehdotusten perusoikeusvaikutuksia erityisesti elinkeinovapauden kannalta. Edelleen oikeusministeriö pitää myönteisenä, että arviomuistiossa (s. 43) huomioidaan hallinnollisten sanktioiden osalta tarve kiinnittää jatkovalmistelussa huomioita mm. säätelyn täsmällisyyteen, tarkkarajaisuuteen ja sanktioiden oikeasuhtaisuuteen. Perusoikeuksien rajoittamisen yleiset edellytykset on otettava huomioon hallinnollisia sanktioita koskevassa säätelyssä. Perustuslakivaliokunnan mukaan säätelyn hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden lisäksi sanktioista säädettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota säätelyn tarkkarajaisuuteen sekä sanktioiden kohteena olevien oikeusturvaan (PeVL 49/2017 vp). Tulevan hallituksen esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa tulee arvioida sekä elinkeinolupaa koskevia vaatimuksia että hallinnollisia sanktioita suhteessa perustuslakiin.

Oikeusministeriö pitää myönteisenä, että arviomuistiossa (s. 20) on tunnistettu kysymys siirtymäsäännöksistä mahdollisen pakollisen koulutuksen osalta. Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että lakiehdotukseen otetaan riittäviä siirtymäsäännöksiä, jos taksinkuljettajan ajolupaa koskevia vaatimuksia muutetaan.

Arviomuistiossa (s. 19) todetaan pakollisen koulutuksen osalta, että ”Koulutuksella voitaisiin vaikuttaa asiakaskokemukseen ja siten alan arvostukseen sekä luottamukseen. Koulutuksella varmistettaisiin alalle tulevien riittävä kielitaito, tai ainakin sillä voitaisiin puuttua selviin kielitaidon puutteisiin.” Oikeusministeriön mukaan jatkovalmistelussa on syytä arvioida pakollisen koulutuksen suhdetta liikennepalvelulain 151 § 1 mom. 3 kohdassa säädettyyn kielitaitovaatimukseen sekä liikennepalvelulain 77 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljettajalta edellytettävästä kielitaidosta ja kielitaidon tasovaatimuksesta.

2.2 Ajoluvan saamisen estävät rikokset

Olisiko tarpeen lisätä tuomioita tietyistä aserikoksista sekä maksuväline- ja petosrikoksista ajoluvan saamisen esteeksi? Mitkä olisivat suurimpia vaikutuksia, joita muutosehdotukset voisivat aiheuttaa? Olisiko muita rikostuomioita mitä pitäisi huomioida ajoluvan myöntämisen esteenä?

Arviomuistion (s. 15-16) mukaan harkitessa luvanhakijan rikostaustan vaikutusta hänen sopivuuteensa taksinkuljettajaksi arvioidaan nykyään erityisesti henkeen ja terveyteen kohdistuneita tekoja, taipumusta väkivaltaiseen käyttäytymiseen sekä seksuaalirikoksia ja näillä nähdään olevan keskeinen vaikutus matkustajien turvallisuuteen ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Lisäksi arviomuistion mukaan kuljettajan sopivuutta taksinkuljettajaksi arvioidaan nykyään myös koskien muita rikos- ja sakkorekisteristä ilmeneviä tekoja, kuten ajokieltoon johtavia liikenne rikoksia, omaisuusrikoksia ja huumausainerikoksia ja näillä nähdään olevan keskeinen vaikutus myös liikenneturvallisuuteen.

Arviomuistiossa ehdotetaan kahdenlaisia lisäyksiä rikoksettomuutta koskeviin taksinkuljettajan ajoluvan saamisen edellytyksiin. Ensinnäkin liikennepalvelulain 25 §:n ehdotetaan lisättävän huomioitaviksi rikoksiksi rikoslain aserikoksia käsittelevän 41 luvun mukaisia rikoksia muun muassa, jotta voitaisiin myös tältä osin ehkäistä väkivaltaista käyttäytymistä. Aserikokset kytkeytyvät muun muassa matkustajien hengen ja terveyden suojaamiseen siten, että oikeusministeriö ei näe lähtökohtaista estettä tällaisille lisäyksille, kunhan jatkovalmistelussa käytetään tarkkaa harkintaa ja lisäykset rajataan koskemaan vain sellaisia rikoslain 41 luvun mukaisia rikoksia, joilla on riittävän välitön yhteys matkustajien ja muiden liikenteessä olevien turvallisuuteen. Tällaisina voidaan lähtökohtaisesti pitää lähinnä riittävän vaarallisten aseiden hallussapitorikoksia.

Toiseksi liikennepalvelulain 25 §:n ehdotetaan lisättävän huomioitaviksi rikoksiksi rikoslain 36 luvun mukaisia rikoksia petoksesta ja muusta epärehellisyydestä sekä 37 luvun mukaisia maksuvälinerikoksia muun muassa, jotta voitaisiin estää harmaata taloutta. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että, jos tarkoitus on estää harmaata taloutta, kyseeseen voisi rikoslain 36 luvun ja 37 luvun mukaisten rikosten sijaan tulla pikemminkin rikoslain 29 luvun mukaisia rikoksia julkista taloutta vastaan. Jatkovalmistelussa olisi kuitenkin tarkkaan harkittava, olisiko harmaan talouden estämiseen tähtäävän rikoksettomuusvaatimuksen kohdistaminen yksittäiseen ammatinharjoittajaryhmään eli taksinkuljettajiin perusteltua. Joka tapauksessa, jos rikoslain 36 ja 37 luvuista tai 29 luvusta lisättäisiin rikoksia liikennepalvelulain 25 §:ään, oli kyse sitten rikoslain 36 ja 37 luvuissa tarkoitetuista rikoksista tai 29 luvussa tarkoitetuista rikoksista, jatkovalmistelussa olisi harkittava, mitkä kaikki rikokset rikoslain kyseisistä luvuista tai kyseisestä luvusta olisi perusteltua lisätä taksinkuljettajan ajolupaa koskevaan huomioon otettavien rikosten listaan.

2.3 Taksinkuljettajan ajoluvan peruuttaminen

Tulisiko ajoluvan peruuttamisen ehtoja ja keinoja muuttaa joltain osin?

-

2.4 Taksinkuljettajan koulutus

Mitä hyötyjä tai haittoja sekä vaikutuksia pakollisesta koulutuksesta olisi? Nostaisiko pakollinen koulutus alalle tulon kynnystä? Lisäisikö koulutus luotettavuutta? Vaikuttaisiko taksinkuljettajien koulutus työvoiman saatavuuteen taksialalla? Kohdistuisivatko vaikutukset erityisesti jollekin alueelle tai joihinkin palveluihin?

Jos koulutus säädettäisiin pakolliseksi, niin miten koulutuksen sisältö ja kesto tulisi rakentaa? Olisiko tällä hetkellä voimassa oleva erityisryhmien kuljettajakoulutus syytä lisätä osaksi pakollista koulutusta vai jättää erilleen joko vapaaehtoiseksi tai pakolliseksi?

Kenelle koulutus säädettäisiin pakolliseksi? Vain uusille alalle tuleville kuljettajille? Alalle vuoden 2018 jälkeen tulleille kevennettynä koulutuksena joko siirtymäajalla tai ajoluvan uusimisen edellytykseksi? Olisiko tarpeen säätää myös erillisestä jatkokoulutuksesta?

2.5 Taksinkuljettajan koe

Miten koetta tulisi kehittää? Tulisiko kokeen suorituskertojen määrää rajata ja asettaa karenssi esimerkiksi kolmen hylätyn koekerran jälkeen? Tulisiko vilpin jälkeistä karenssiaikaa pidentää? Näkemyksenne karenssiajoista? Tulisiko myös jälkikäteen havaitusta vilpistä voida asettaa seuraamuksia?

3.2 Hyvämaineisuuden estävät rikokset

Tulisiko hyvämaineisuuden arviointiin lisätä esteeksi myös henkeen ja terveyteen sekä maksuvälinerikoksiin ja petoksiin liittyviä rikostuomioita? Mitä vaikutuksia näillä muutoksilla olisi taksialalle, sekä laajemmin tavara- ja henkilöliikenneluvan hakijoihin ja haltijoihin?

Arviomuistiossa (s. 25-26) todetaan, että taksiliikenteen harjoittamiseen taksiyritys tarvitsee liikennepalvelulain 4 §:n mukaisen taksiliikenneluvan ja taksiliikenneluvan hakijan on täytettävä hyvämaineisuuden vaatimukset, jotka on luonnollisen henkilön osalta säädetty liikennepalvelulain 8 §:ssä. Arviomuistiossa ehdotetaan ensinnäkin hyvämaineisuuden esteeksi lisättävän rikoslain 36 luvun mukaisia rikoksia petoksesta ja muusta epärehellisyydestä sekä 37 luvun mukaisia maksuvälinerikoksia säännöksen täsmentämiseksi ja selkeyttämiseksi ja todetaan, että jatkovalmistelussa olisi tarkennettava täsmällisesti, mitkä kaikki rikokset tulisivat huomioitavaksi ja varmistettava, että ne ovat välttämättömiä ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Oikeusministeriöllä ei ole tästä lausuttavaa.

Toiseksi arviomuistiossa ehdotetaan, että liikennepalvelulain 8 § 1 momentin hyvämaineisuuden estäviksi rikoksiksi lisättäisiin rikoslain 20 luvussa tarkoitetut seksuaalirikokset, 21 luvussa tarkoitetut henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä rikoslain aserikoksia koskevan 41 luvun mukaisia rikoksia. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siitä, että ehdotettujen muutosten perusteluista jää epäselväksi muutosten tarpeellisuus ja oikea kohdentuminen. Hieman epäselväksi jää, onko tarkoitus säännellä tilataksien ja pienoislinja-autojen kuljettajien rikoksettomuutta ja toteuttaa tämä

sääntelemällä kyseisiin kuljettajiin suoraan ja kohdennetusti koskevien vaatimusten sijaan yrityksille asetettavia vaatimuksia, mikä ei vaikuta tarkoituksenmukaiselta.

3.3 Yrittäjäkoe

Tulisiko kokeen järjestäminen siirtää Traficomien vastuulle? Mitä vaikutuksia sillä olisi nyt kokeita järjestävälle taholle ja kokeen suorittajille?

-

3.4 Koulutusorganisaatioiden valvonta

Tulisiko koulutusorganisaatiolle ja/tai koulutuksesta vastaavalle henkilölle asettaa tarkempia kelpoisuusvaatimuksia ja/tai esteitä hyväksynnälle? Jos vaatimuksia asetettaisiin, millaisia vaatimusten tulisi olla?

-

4.2. Värilliset rekisterikilvet

Mitä hyötyjä/haittoja ja vaikutuksia värillisistä rekisterikilvistä olisi? Miten värillisiä rekisterikilpiä tulisi valvoa?

-

4.3 Ajoneuvon rekisteröiminen liikenneluvanhaltijan yksinomaiseen hallintaan

Mitä hyötyjä ja haittoja olisi vaatimuksella rekisteröidä ajoneuvo liikenneluvan yksinomaiseen hallintaan? Mitä vaikutuksia sillä olisi alalle (taksinkuljettajille ja taksiyrityksille) ja toimivaltaisille viranomaisille? Vaikuttaisiko ajoneuvon rekisteröiminen saatavuuteen taksialalla? Kohdistuisivatko vaikutukset erityisesti jollekin alueelle tai joihinkin palveluihin?

-

4.4 Rekisteritunnuksen kytkeminen liikennelupaan

Mitä hyötyjä ja haittoja olisi vaatimuksella kytkeä rekisteritunnus liikennelupaan? Mitä vaikutuksia sillä olisi alalle (taksinkuljettajille ja taksiyrityksille) ja toimivaltaisille viranomaisille?

-

4.5 Julkiset tiedot taksitoimijoista

Mitä hyötyjä ja haittoja olisi julkisesta rekisteristä? Mitä tulisi huomioida valmistelussa?

-

4.6 Valvonnan tehostaminen: seuraamukset taksivalaisimen ja hinnaston puutteista

Mitä seikkoja tulisi huomioida liikennevirhemaksun määräämisessä? Olisiko muita liikennepalvelulain säännöksiä, joiden noudattamatta jättämisestä tulisi määrätä seuraamus osana taksialan valvontaa?

-

5.2 Vaihtoehtoiset toimenpiteet

Tulisiko taksamittari säätää pakolliseksi useampiin ajoihin kuin mitä laki nyt edellyttää? Saako käytössä olevista lain mukaisista muista laitteista ja järjestelmistä yhtä kattavat tiedot kuin taksamittarista? Mitä ovat taksamittarin tai muun laitteen tai järjestelmän kustannukset kuljettajalle tai yritykselle? Olisiko erillinen pilvipohjainen tiedonvaihtojärjestelmä hyödyllinen?

-

5.3 Velvoitteiden hoidon henkilöpiirin laajentaminen

Huomioita velvoitteiden hoidon henkilöpiirin laajentamisesta?

-

6.2 Ajovuoroista sopiminen

Kannustaisiko Kilpailu- ja kuluttajaviraston täsmällisempi ohjeistus siitä, missä tilanteissa ajovuoroista sopiminen olisi mahdollista, sopimaan ajovuoroista ja päivystyksistä vai koettaisiinko ajovuoroista sopiminen tästä huolimatta riskialttiiksi? Mitä koette olevan suurimpia epäselvyyksiä ajovuorojen sopimisessa?

-

6.3 Julkisesti tuettu päivystys

Huomioita tai kokemuksia julkisesti tuetusta päivystyksestä?

-

Loppuun yleisiä kysymyksiä

Onko teillä muita kommentteja tai lisätietoja taksisääntelyyn liittyvän säädöshankkeen jatkotyössä huomioitavaksi?

Onko arviomuistioissa nostetut mahdolliset vaikutukset muutosehdotuksiin oikeansuuntaisia? Kun jatkovalmistelussa arvioidaan vaikutuksia tarkemmin, olisiko vaikutuksia syytä täydentää joillain näkökulmilla?

Onko arviomuistion nykytilan kuvausta koskevat osiot oikeansuuntaisia ja riittävän kattavia? Olisiko nykytilan kuvausta syytä täydentää joillain näkökulmilla tai tarpeellisilla tiedoilla?

Koetteko, että muistiossa esitetty arvio alalla nykyisin esiintyvistä haasteista on oikean suuntainen? Oletteko tunnistaneeet muita ongelmia, joita olisi tarpeen ratkaista julkisen sektorin toimenpiteillä?

Onko tiedossanne muita toimenpiteitä, joilla tiedossa olevia ongelmia voitaisiin ratkaista? Onko näistä toimenpiteistä kokemuksia esimerkiksi joistain muista maista tai joltain muulta toimialalta?

-

Wilhelmsson Niklas
Oikeusministeriö

Nyman Yrsa
Oikeusministeriö